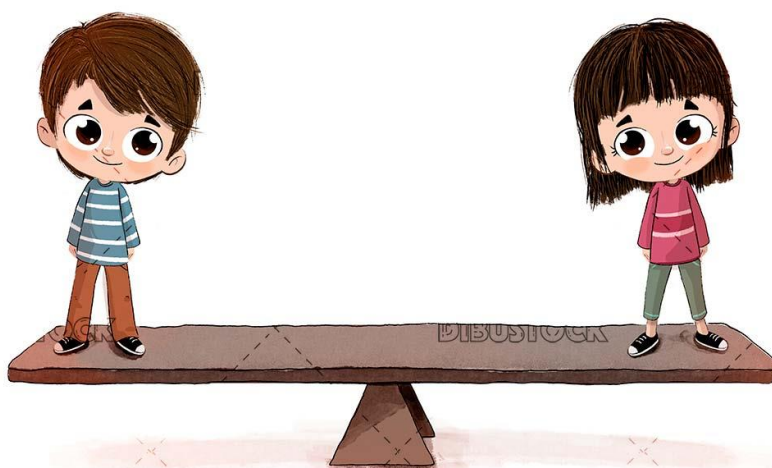

PLAN DE MELLORA DA CONVIVENCIA E IGUALDADE

CEIP MANUEL VILLAR PARAMÁ

CURSO 2019/2020

DATA DE APROBACIÓN DE CLAUSTRO E CONSELLO: 26/11/2019

ÍNDICE

1.	INTRODUCCIÓN.	4
2.	CONTEXTUALIZACIÓN NORMATIVA E DE CENTRO:	5
3.	ANÁLISE DA SITUACIÓN DO CENTRO:	8
4.	OBXECTIVOS COEDUCATIVOS:	9
4.1	Promoción da igualdade de oportunidades entre mulleres e homes.	10
4.2	Prevenção, detección e intervención en casos de violencia de xénero.	11
4.3	Promoción do respecto pola diversidade afectivo-sexual.	11
4.4	Prevenção, detección e intervención en casos de LGBTIfobia.	13
5.	MEDIDAS CONCRETAS DE ACTUACIÓN:.....	13
5.1.	Organización do centro:.....	14
5.2.	Eliminación dos estereotipos de xénero na transmisión dos valores e dos saberes:	14
5.3.	Xestión dos espazos, dos recursos e das oportunidades de realización vocacional de xeito inclusivo:	14
5.4.	Inclusión dos valores coeducativos na xestión da convivencia escolar:	15
6.	SEGUIMIENTO E AVALIACIÓN	15

1. INTRODUCCIÓN.

Aplicar o Plan de Igualdade nun centro educativo é unha tarefa complexa que abrangue moitos ámbitos e aspectos distintos. O obxectivo fundamental que debemos marcarnos á hora de elaborar o plan é mover ao conxunto da comunidade educativa a reflexionar sobre os prexuízos nos que todos e todas fomos educados ao longo do tempo e que nos seguen transmitindo toda a nosa contorna, a familia, os medios de comunicación, etc. Estes prexuízos sexistas constitúen a base de condutas discriminatorias que poden culminar en situacións de violencia de xénero, acoso escolar homofóbico e delitos de odio. Por iso é fundamental deseñar una serie de obxectivos e actividades que consigan que tanto o profesorado como o alumnado se expoñan a devanditos prexuízos, adquiren un maior coñecemento e concienciación sobre a igualdade de xénero e respecten a diversidade afectivo-sexual, a diversidade familiar e as diversas identidades de xénero, que modifiquen as súas condutas, e así fomentar a participación, e o exercicio da cidadanía como instrumentos imprescindibles para o libre desenvolvemento das persoas.

O noso centro non conta con un Plan de Igualdade previo e non hai feito un análise serio do contexto. Non hai un diagnóstico previo da situación da igualdade de xénero e da violencia machista no centro. Tampouco temos establecidas materias de libre configuración específicas de igualdade de xénero e non participamos en plans de formación permanente do profesorado onde se traballe de maneira directa ou transversal a perspectiva de xénero.

Si salientar que o alumnado realiza de xeito xeral actividades formativas específicas sobre temas de coeducación, como talleres de educación afectivo sexual, charlas sobre acoso escolar, violencia de xénero, Plan Director,... e fanse tamén actividades específicas para conmemorar o Día internacional contra a violencia de xénero (25 de novembro), o Día da non violencia e da paz (30 de xaneiro) e o Día internacional da muller (8 de marzo).

2. CONTEXTUALIZACIÓN NORMATIVA E DE CENTRO:

Nos documentos de centro feitos con anterioridade a este curso escolar 2019-20, recollense obxectivos específicos sobre igualdade, liñas de actuación orientadas a prevenir a violencia de xenero e o acoso escolar e outros aspectos que resumimos a continuación:

A. Nas normas de organización e funcionamento e convivencia do noso centro, no apartado deberes e obrigas do alumnado faise referencia ao seguinte:

- O/A alumno/a ten o deber de respectar a liberdade de conciencia, as conviccións relixiosas e morais, a igualdade de dereitos entre mulleres e homes e a dignidade, integridade dos restantes membros da comunidade educativa.
- O/A alumno/a ten dereito a recibir unha formación integral e coeducativa que contribúa ao pleno desenvolvemento da súa personalidade nun ambiente educativo de convivencia, liberdade e respecto mutuo.
- O/A alumno/a ten dereito a que se respecten a súa identidade, integridade e dignidade persoais.
- O protocolo educativo para garantir a igualdade, a non discriminación e a liberdade de identidade de xénero, establece unas recomendacións organizativas en relación co xénero que o/a menor sente como propio.
- Non se realizarán no centro actuacións diferenciadas por sexo, e se por algunha causa concreta e plenamente xustificada esta diferenciación fose necesaria, terase sempre en conta a identidade de xénero manifestada e coa que a alumno ou a alumna se sente identificado:
 - A comunidade educativa dirixirase ao alumnado polo nome que se acorde na coordinación establecida entre a dirección, a titoría, o departamento de orientación e o/a alumno/a (ou representantes legais).
 - Facilitaráselle ao/á alumno/a o acceso aos vestiarios e aseos correspondentes ao xénero co que se sente identificado.
 - Garantirase o seu dereito a elixir a propia imaxe, e a adaptar esta ao xénero que sente como propio.

B. No Plan de Acción Tutorial faise referencia aos seguintes obxectivos:

Impulsar o desenvolvemento psicosocial do alumnado:

- Desenvolver un nivel axeitado de autoconceito e autoestima intervindo con estratexias de educación emocional.
- Impulsar a participación do alumnado na vida do centro a través da implicación activa nas actuacións propostas pola Comisión de Convivencia: Aulas limpas, Campaña de sensibilización sobre o acoso escolar, Mediación escolar...
- Transmitir actitudes e valores propios das sociedades democráticas que incidan na mellora da convivencia e na promoción de condutas tolerantes, fundamentalmente a través dun tema central “tema transversal anual”.
- Favorecer os procesos de madureza persoal, vocacional, desenvolvemento da propia identidade, o sistema de valores e a progresiva toma de decisións participando nos diferentes proxectos e actividades que nos facilita a consellería e outras entidades.

C. No Plan de Convivencia aparecen recollidas as seguintes liñas de actuación:

- Campañas anuais de sensibilización fronte ao acoso escolar.
- Decálogo de condutas para combater acoso escolar.
- Participación en plans proxecta relacionados coa cooperación e a igualdade de xénero.

En canto os obxectivos no Plan de Convivencia recóllese o seguinte:

- Fomentar nos centros educativos os valores, as actitudes e as prácticas que permitan mellorar o grao de aceptación e cumprimento das normas e avanzar no respecto á diversidade e no fomento da igualdade entre homes e mulleres.
- Facilitar a prevención, a detección, o tratamento, o seguimento, a xestión e a resolución dos conflitos que se poidan producir no centro e aprender a utilizalos como fonte de experiencia e aprendizaxe.
- Facilitar a prevención, detección e eliminación de todas as manifestacións de violencia, especialmente do acoso escolar, da violencia de xénero e das actitudes e comportamentos xenófobos e racistas.
- Facilitar a conciliación ou a mediación para a resolución pacífica dos conflitos.
- Fomentar e facilitar a participación, a comunicación e a cooperación das familias no

mantemento da convivencia nos centros docentes.

- Establecer, incrementar e consolidar as relacións con entidades e institucións do contorno que contribúan a construción de comunidades educadoras e a unha convivencia de calidade que potencie os dereitos e as liberdades fundamentais.
- Para mellorar a convivencia diaria no grupo-aula, organizar os grupos de maneira heteroxénea e equilibrada en canto a xénero, rendemento e condutas. Aplicar os mesmos criterios para os desdobramentos en caso de habelos.
- Implementar as metodoloxías da aprendizaxe cooperativa e o traballo por proxectos en todas as etapas educativas co obxectivo de mellorar a aprendizaxe, a integración do alumnado e a convivencia no centro.
- Ter en conta as diferentes propostas recollidas nas programacións de cada nivel para desenvolver os temas transversais de "igualdade entre homes e mulleres" e "non discriminación por razón de raza, sexo, procedencia e condición persoal ou social", de cara a participar na planificación das conmemoracións do Día internacional contra a violencia de xénero (25 de novembro), Día da Declaración Universal dos Dereitos Humanos (10 de decembro), Día da non violencia e da paz (30 de xaneiro) e Día internacional da muller (8 de marzo).
- Desenvolver o programa de habilidades e competencias sociais para o alumnado que incorra reiteradamente en condutas disruptivas, como complemento das medidas correctoras de condutas contrarias ás normas de convivencia.
- Recoller non Plan de Acción Titorial dinámicas que axuden mellorar as habilidades sociais, o coñecemento mutuo e as relacións dentro da aula.
- Establecer e manter unha relación de colaboración coas familias fomentando a súa participación no proceso educativo dos seus fillos no centro, mediante actividades como reunións periódicas, charlas, visitas ao centro e/ou aula para compartir experiencias, etc.
- Desenvolver o programa "PDC" (Proxecto Deportivo de Centro) – Centros Activos e Saudables, modalidade do Plan Proxecta.
- Desenvolver o programa "REFORZA-T" para fomentar a inclusión do alumnado no grupo, no centro e na sociedade e o programa "INCLÚE-T" para fomentar a inclusión e a equidade educativa, modalidade dos Contratos – Progama.

3. ANÁLISE DA SITUACIÓN DO CENTRO:

Neste curso escolar non hai feita unha análise da situación do centro, pero ao longo do curso realizarase un diagnóstico para coñecer o grao de sexismo no centro e introducir cambios que promovan unha maior igualdade entre homes e mulleres. As liñas de análise serán as seguintes:

- A porcentaxe de:
 - Alumnas/os
 - Profesoras/es
 - Titoras/es
 - Equipo directivo homes/mulleres
 - Consello Escolar homes/mulleres
- Analizar os resultados académicos
- Detectar as necesidades específicas de apoio educativo ou nivel de vulnerabilidade polo grao de inclusión do alumnado no seu grupo de referencia.
- Detectar posibles situacións de violencia de xénero que poidan darse dentro da comunidade educativa, utilizando unha serie de indicadores tales como: indicadores para detectar ao alumnado que é vítima ou acosadora no recinto escolar por razón de xénero; farase extensivo ao persoal docente e non docente e ás familias.
- Realizar un diagnóstico, utilizando unha serie de indicadores observables e contrastables, que facilite o coñecemento das experiencias e percepcións da diversidade sexual, familiar e de identidade de xénero e da contorna de convivencia do centro por parte do profesorado e do alumnado.
- Analizar se existe un apartado específico sobre atención á diversidade afectivo- sexual, de xénero, familiar e de loita contra a homofobia e a transfobia nos documentos oficiais do centro, isto é, no Proxecto Educativo, no Plan de Convivencia, nas NOFC e no Plan de Acción Titorial, con medidas para a sensibilización, prevención, detección e eliminación de toda manifestación de discriminación, dirixidas á toda a comunidade educativa.
- Detectar posibles situacións de homofobia e transfobia que poidan darse dentro da

comunidade educativa, utilizando unha serie de indicadores tales como: indicadores para detectar ao alumnado que é vítima ou acosadora no recinto escolar por homofobia e transfobia; farase extensivo ao persoal docente e non docente e ás familias.

- Analizar se se fomenta a formación sobre diversidade sexual, familiar e de identidade de xénero a todo o persoal do centro así como ao alumnado e se se ofrece información ás familias.
- Determinar se todo o persoal docente e de orientación sabe cómo previr e actuar ante situacións de acoso escolar homofóbico e transfóbico.
- Analizar se se celebran efemérides específicas como o 17 de maio, Día Internacional contra a LGBTifobia ou unha semana da diversidade afectivo-sexual e de identidade de xénero.
- Analizar se existen docentes, familias ou alumnado LGBTI que se fagan visibles como tales no centro.
- Analizar se os carteis e imaxes colgados nos corredores o taboleiros das aulas así como os materiais didácticos que se utilizan no centro mostran a diversidade étnica, corporal, relixiosa, afectivo-sexual e de expresión de xénero.
- Analizar se o equipo directivo, o Claustro e o Consello Escolar fomentan a relación entre o centro e persoas expertas ou organizacións LGBTI, por exemplo, celebrando actividades específicas (xornadas, sesións de tutoría, talleres, charlas...) xunto a elas.
- Analizar se existen materias no currículo con contidos relacionados co acoso escolar por homofobia e transfobia.
- Analizar se existe documentación e materiais de libre acceso de temas de diversidade de orientación afectivo-sexual e de identidade de xénero.
- Analizar o rexistro de condutas contrarias ás normas de convivencia para ver o grado de conflictividade do centro.
- Analizar o uso de espazos escolares e extraescolares e a participación en actividades complementarias.

4. OBXECTIVOS COEDUCATIVOS:

4.1 Promoción da igualdade de oportunidades entre mulleres e homes.

- Facer unha análise dos diferentes aspectos do centro desde o punto de vista do xénero e da diversidade afectivo-sexual e familiar.
- Participar de forma igualitaria, construtiva e solidaria na realización de xogos, actividades grupais, situacións de comunicación e na repartición de responsabilidades e tarefas, rexeitando a división do traballo e de funcións por razón de sexo ou xénero.
- Adoptar medidas para eliminar o uso sexista e heterosexista da linguaxe e promover unha imaxe pública e privada de mulleres e homes baseada na igualdade e no respecto á diversidade afectivo-sexual e familiar.
- Fomentar a corresponsabilidade coa repartición equilibrada de cargos e tarefas.
- Desenvolver e traballar un novo modelo de masculinidade co alumnado.
- Facer reflexionar ao alumnado sobre o prexuízo e a inxustiza que supón tanto para os homes como para as mulleres a asignación de roles por condicións de sexo.
- Propiciar a reflexión sobre as situacións estereotipadas e discriminatorias que son manifestas nos medios de comunicación, especialmente na televisión e nas publicacións escritas orientadas cara as mozas e os mozos.
- Reflexionar sobre a nosa práctica e os nosos prexuízos, mitos ou falsas crenzas baseadas no sexismo e na homofobia, presentes na nosa propia educación, que poidan influír no noso alumnado, e que poidan ser modificadas.
- Fomentar a participación e a paridade na composición equilibrada dos órganos de representación e decisión.
- Seguir avanzando no uso de formas e expresións verbais non sexistas nos contextos

comunicativos (aulas, claustro, tutorías con familias...) do Centro Educativo e consolidar unha linguaxe inclusiva escrita, en todos os documentos do centro: cartas e comunicados, cartelaría, boletíns...

- Analizar e revisar os materiais didácticos existentes no centro, para detectar e corrixir, de ser necesario, o non uso dunha linguaxe inclusiva.
- Implicar no traballo coeducativo a todo o profesorado e integrar ás familias neste labor.

4.2 Prevención, detección e intervención en casos de violencia de xénero.

- Coñecer e difundir o concepto de violencia de xénero e o proceso que segue.
- Dar a coñecer aos equipos educativos os casos de violencia de xénero detectados no centro para que actúen coa sensibilidade necesaria.
- Facilitar a utilización igualitaria de espazos no recreo para rapazas e rapaces.
- Empoderar e aumentar a autoestima das alumnas na nosa comunidade educativa.
- Exemplificar, co noso traballo diario, unha actitude coeducadora.
- Coñecer posibles situacións problemáticas que dan orixe a discriminación por razóns de xénero.
- Analizar e revisar desde unha perspectiva crítica os materiais didácticos existentes no centro, para detectar e corrixir, de ser necesario, estereotipos sexistas ou discriminatorios.
- Promover prácticas coeducativas que procuren superar as relación de dominación e dependencia e que permitan avanzar cara á igualdade.

4.3 Promoción do respecto pola diversidade afectivo-sexual.

- Aceptar, respectar e valorar as características das outras persoas sen deixarse influír por ningún tipo de actitude discriminatoria en relación co sexo, coa orientación sexual e coa identidade de xénero.
- Adoptar medidas para eliminar o uso sexista e heterosexista da linguaxe e promover unha imaxe pública e privada de mulleres e homes baseada na igualdade e no respecto á diversidade afectivo-sexual e familiar.
- Implicar aospais e nais nas tarefas coeducativas e no respecto á diversidade afectivo- sexual e familiar.
- Sensibilizar ao profesorado na práctica de valores coeducativos e no respecto á diversidade afectivo-sexual e familiar.
- Concienciar á comunidade educativa no uso da linguaxe non sexista nin heterosexista que presupón a heterosexualidade e o xénero, para que todas as persoas se sintan recoñecidas de forma positiva.
- Incorporar unha concepción de familia ampla e diversa, en consonancia coa rica diversidade de estruturas familiares presentes no centro educativo (familias homoparentais o lesboparentais, familias monoparentais, adoptivas, multiétnicas, multirraciais, transnacionais ou calquera outra das moitas formas de familia que están presentes na nosa contorna).
- Dar a coñecer modelos diversos de relacións positivas nos distintos ámbitos (parella, laboral, amizade, familiar...)
- Introducir de maneira expresa a educación na diversidade afectivo-sexual, de xénero e familiar e a loita contra o sexismo e a homofobia nos documentos oficiais de centro, empezando polo Proxecto Educativo, o Plan de Convivencia, as NOFC e o Plan de Acción Tutorial.
- Contribuír a facer do noso lugar de traballo un espazo seguro para as persoas LGBTI, visibilizando o rexeitamento de toda discriminación por motivos de orientación afectivo- sexual, diversidade familiar e identidade de xénero.
- Responder inmediatamente aos comentarios, chistes e burlas sexistas ou homófobas feitas polo alumnado ou polo persoal do centro, esteandirixidosou non a mulleres ou a persoas LGBTI presentes. O silencio e a pasividade reforzan os comportamentos e actitudes de acoso sexista, homófobico e transfóbico.

- Utilizar e formar na aplicación de destrezas sociais e comunicativas que permitan a resolución positiva dos conflitos.

4.4 Prevención, detección e intervención en casos de LGBTifobia.

- Establecer os mecanismos para que todo o persoal do centro trate ao alumnado «trans-» conforme ao nome e ao xénero elixidos, sen cuestionar ou negar a súa identidade nin en público nin en privado. Non é responsabilidade do alumnado ter que comunicalo a cada un dos seus docentes ou ao persoal non docente, senón que é o centro o que debe asumir esta tarefa.
- Asegurar que o alumnado «trans-» poida facer uso das instalacións do centro, incluídos vestiarios e baños, conforme ao xénero elixido.
- Favorecer e promover o respecto á libre orientación afectivo-sexual e a identidade de xénero
- Fomentar unha actitude activa de rexeitamento a todo tipo de acoso sexista e homofóbico, de non participación en situacións de acoso, de apoio e defensa das persoas violentadas e de comunicación a calquera membro do persoal docente, ao seu titor ou titora, ao Departamento de Orientación ou ao Equipo directivo de situacións de violencia verbal o física, agresión sexual, acoso escolar homofóbico ou accións de odio.
- Dar apoio aos integrantes da comunidade educativa, sobre todo alumnado, que fagan visible a súa orientación sexual non normativa.

5. MEDIDAS CONCRETAS DE ACTUACIÓN:

5.1. Organización do centro:

- Favorecer a representación de homes e mulleres nos órganos de decisión e representación de xeito equitativo especialmente no Consello Escolar. Analizar os posibles desequilibrios en canto á participación das mulleres nos órganos do centro.
- Nomear unha persoa responsable en materia de igualdade no Consello Escolar para participar no impulso do Plan de igualdade.
- Difundir o plan de igualdade entre os distintos axentes da comunidade educativa.
- Promover a formación do profesorado, do alumnado e das familias en materia de igualdade:
- Empregar unha linguaxe inclusiva e igualitaria en todos os documentos do centro, polo que se procederá a súa revisión.
- Colaborar con outras entidades na realización de actividades coeducativas: servizos sociais, Concello, Garda Civil, etc...
- Concretar actividades arredor das datas coeducativas do calendario escolar (25 de novembro, 8 de marzo, celebracións LGBTI etc.).

5.2. Eliminación dos estereotipos de xénero na transmisión dos valores e dos saberes:

- Revisar as programacións didácticas e a práctica docente desde unha perspectiva de xénero: para incluír as mulleres relevantes en cada ámbito do saber, os saberes asociados tradicionalmente ás mulleres, as desigualdades de xénero.
- Realizar actividades de sensibilización nas aulas.
- Realizar actividades de información e sensibilización coas familias:

5.3. Xestión dos espazos, dos recursos e das oportunidades de realización vocacional de xeito inclusivo:

- Crear un taboleiro no centro para difundir información.
- Xestión da aportación económica da Consellería para o desenvolvemento de accións relativas aos plans de igualdade.
- Promover lecturas coeducativas a través da biblioteca, tanto de aula como de centro.
- Revisar a idoneidade dos contidos audiovisuais das actividades do centro.
- Difusión das actividades coeducativas a través da páxina web do centro.
- Usar as actividades dos recreos activos para favorecer a inclusión.
- Analizar e promover a participación do sexo menos representado nos distintos programas que se están a desenvolver no centro.

5.4. Inclusión dos valores coeducativos na xestión da convivencia escolar:

- Promover o respecto e o bo trato entre o alumnado.
- Promover actividades de coidado entre persoas, do medio ambiente etc.
- Promover o respecto cara á diversidade sexual e de xénero.
- Promover metodoloxías cooperativas en todas as materias.
- Promover a corresponsabilidade na realización das tarefas.
- Promover actividades de intervención social na comunidade educativa.

6. SEGUIMIENTO E AVALIACIÓN

Utilizaranse os seguintes criterios para o seguimento e avaliación do plan de igualdade:

- Actividades realizadas
- Observación.
- Análise das medidas disciplinarias que teñan como orixe discriminacións por razón de xénero, sexo ou orientación sexual.
- Valoración das actividades que se realicen por parte dos distintos departamentos didácticos.
- Enquisas ao final de curso (profesorado, familias, alumnado)